

Dorota Gołek-Sepetliewa

„Postscriptum Polonistyczne” 2013, nr 2 (12): Polonistyka w Bułgarii — wczoraj i dziś

Przekłady Literatur Słowiańskich 5/1, 391-398

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

„Postscriptum Polonistyczne” 2013, nr 2 (12):
Polonistyka w Bułgarii — wczoraj i dziś

W 2013 r. ukazał się numer pisma „Postscriptum Polonistyczne” (nr 2 (12) zatytułowany *Polonistyka w Bułgarii — wczoraj i dziś* w całości poświęcony współczesnemu oraz historycznemu obliczu polonistyki bułgarskiej. Studium to ukazuje bułgarską mapę polonistyczną z jej instytucjami i środowiskami, punktami oraz miejscami, gdzie polonistyka to świadoma, programowa i profesjonalna domena, gdzie przestrzenie kultury i historii Polski odcisnęły swój ślad, wchodząc w dialog z historią i kulturą Bułgarii. Zasadniczy trzon publikacji stanowi charakterystyka polonistki w Bułgarii w perspektywie opisu profesjonalnego środowiska naukowego oraz powołanych dotychczas instytucji. Zaprezentowano również zróżnicowany zbiór szczegółowych tekstów z dziedziny literaturoznawstwa polonistycznego. Prace badawcze polonistów bułgarskich nie tylko stanowią ważny wkład w rozwój polonistyki zagranicznej, lecz także umożliwiają odpowiednią recepcję oraz interpretację literatury i kultury polskiej przez bułgarskojęzycznych odbiorców. Wybrane aspekty procesu komunikacji, określające miejsca spotkania obu kultur, przedstawione zostały w części dotyczącej przekładów polsko-bułgarskich i bułgarsko-polskich. Czytelnik ma także okazję zapoznać się z wybranymi zagadnieniami problemowymi z dziedziny nauczania języka polskiego w środowisku bułgarskojęzycznym.

Redaktorami tomu: są Margreta Grigorowa (Uniwersytet im. św. św. Cyryla i Metodego w Wielkim Tyrnowie) — inicjatorka koncepcji opublikowania tej pozycji, Jolanta Tambor (Uniwersytet Śląski w Katowicach), Kalina Bachnewa (Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej, Uniwersytet im. św. Klimenta Ochrydzkiego w Sofii) oraz Galia Symeonowa-Konach (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Jak podkreślają redaktorzy, teksty składające się na *Polonistykę w Bułgarii — wczoraj i dziś* są swoistą kontynuacją twórczych oraz przyjaznych spotkań zagranicznych polonistów podczas międzynarodowych konferencji z cyklu „Literatura Polska w Świecie”, organizowanych przez Katedrę Międzynarodowych Studiów Polskich, Instytut Nauk o Literaturze Polskiej oraz Szkołę Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

W pierwszej części tomu zatytułowanej *Polonistyka w Bułgarii — środowisko, instytucje, media* zaprezentowano rozległą i zróżnicowaną działalność Instytutu

Polskiego w Sofii oraz ośrodków akademickich, w których polonistyka i język polski zajmują znaczące miejsce, jak: Uniwersytet im. św. Klimenta Ochrydzkiego w Sofii, Uniwersytet im. św. św. Cyryla i Metodego w Wielkim Tyrnowie, Uniwersytet im. Paisija Chilendarskiego w Płowdiwie oraz Uniwersytet im. Konstantyna Presławskiego w Szumenie.

Instytut Polski w Sofii, który podjął działalność w 1949 r., w najwyższym stopniu realizuje zadanie upowszechniania polskiej kultury, wiedzy o historii i dziedzictwie narodowym, a także promuje współpracę w zakresie kultury, edukacji, nauki oraz życia społecznego. Galia Symeonowa-Konach (*Polsko-bułgarska i bułgarsko-polska komunikacja kulturowa w kontekście zmian ustrojowych i globalizacji. Obecna, nieznana, nieodkryta*) oraz Radostina Petrowa i Galina Georgiewa (*Instytut Polski*) w swoich artykułach podkreślają, że Instytut stanowi najskuteczniejsze centrum rozpowszechniania kultury polskiej w Bułgarii. Zajmuje się również organizacją wymiany naukowej i kulturowej między Polską a Bułgarią. W perspektywie historycznej Instytut Polski jest kontynuatorem tradycji Towarzystwa Bułgarsko-Polskiego, popularyzującego kulturę polską w Bułgarii w dwudziestolecie międzywojennym. Wspomniane Towarzystwo założyli krytyk literacki Bojan Penew, poetka i tłumaczka Dora Gabe oraz Tadeusz Stanisław Grabowski — pierwszy ambasador polski w Bułgarii po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1918 r. W 1949 r. na mocy Traktatu o przyjaźni, współpracy i wzajemnej pomocy między PRL i Bułgarską Republiką Ludową zostało otwarte Centrum Kultury Polskiej, przemianowane w 1956 r. na Polskie Centrum Informacyjne i Kulturowe, a potem na Instytut Polski w Sofii. Głównym celem Instytutu jest promocja wiedzy na temat życia współczesnego społeczeństwa polskiego w aspekcie politycznym, socjologicznym, gospodarczym, kulturalnym i artystycznym. Organizowane są liczne spotkania ze znanymi politologami, socjologami, ekonomistami, pracownikami muzeów i przedstawicielami różnych instytucji. Instytut wkłada dużo wysiłku w promocje kina polskiego, cieszącego się wśród Bułgarów dużym zainteresowaniem. Działaniom popularyzatorskim towarzyszą spotkania z aktorami i reżyserami polskimi, krytykami filmowymi i wykładowcami. Realizowane są liczne wystawy słynnych twórców polskich z dziedziny malarstwa, grafiki, fotografii, plakatu, sztuki stosowanej. Bułgarzy chętnie uczestniczą w koncertach muzyki klasycznej kompozytorów polskich (Chopina, Szymanowskiego, Wieniawskiego, Paderewskiego), lecz także polskiego jazzu, folkloru oraz piosenki popularnej. Powszechnie wiadomo, że polska literatura cieszy się w Bułgarii wielkim uznaniem. Na zaproszenie Instytutu przyjeżdżają do Bułgarii znani pisarze polscy, jak: Ryszard Krynicki, Ryszard Kapuściński, Paweł Huelle, poeci — Ewa Lipska, Tomasz Różycki, Justyna Bargielska; odbywają się promocje książek i spotkania autorskie. W latach 2000—2011 przy wsparciu Instytutu Polskiego wydano imponującą liczbę 119 książek polskich w bułgarskich przekładach, między innymi autorstwa: Zbigniewa Herberta, Czesława Miłosza, Wisławy Szymborskiej, Ta-

deusza Różewicza, Stanisława Lema, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, ks. Jana Twardowskiego, Karola Wojtyły (Jana Pawła II), Olgi Tokarczuk, Andrzeja Stasiuka, Andrzeja Szczypiorskiego, Jerzego Pilcha, Adama Zamoyskiego, Adama Michnika, Krzysztofa Zanussiego, Andrzeja Wajdy, Romana Ingardena, Leszka Kołakowskiego, ks. Józefa Tischnera, Edwarda Możejki, Michała Pawła Markowskiego, Ryszarda Nycza. Należy podkreślić, że opublikowane przekłady to owoc współpracy Instytutu ze znanymi i doświadczonymi tłumaczami: Werą Dejanową, Sylwią Borisową, Dimitriną Lau-Bukowską, Bożko Bożkowem, Prawdą Spasową.

Instytut Polski w Sofii koordynuje wymianę naukową między Polską a Bułgarią, organizuje staże dla polskich naukowców w Bułgarii oraz wykłady dla uczniów i studentów. I tak w Sofii ze swymi wykładami gościli: Ryszard Nycz, Anna Nasiłowska, Michał Paweł Markowski, Andrzej Buko, Tomasz Herbich, Małgorzata Różycza, Jolanta Tambor, Zygmunt Bauman, Zdzisław Krasnodębski, Andrzej Krzysztof Kunert.

Galia Symeonowa-Konach przypomina efekty współpracy naukowej bułgarskich i polskich ośrodków naukowych, wśród których znalazły się tomy zbiorowe: *Napisać kobiecie... Dyskusje bułgarsko-polskie w latach transformacji* pod redakcją Magdy Karabełowej (BAN, Instytut Literatury) i Anny Nasiłowskiej (PAN, Instytut Badań Literackich), *Na tropach modernizmu i postmodernizmu* pod redakcją Magdy Karabełowej i Ryszarda Nycza, *Jubileuszowy zbiór poświęcony 60. rocznicy urodzin profesorów Krasimira Stanczewa (Bułgaria) i Aleksandra Naumowa (Polska)*.

W 2011 r. obchodzono w Instytucie Polskim w Sofii 130-lecie urodzin Tadeusza Grabowskiego — polskiego historyka literatury słowiańskiej, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Wrocławskiego, dyplomaty, delegata Departamentu Stanu Królestwa Polskiego w Sofii, a później ministra pełnomocnego i posła nadzwyczajnego w Sofii. Alben Popowa w artykule zatytułowanym *Bułgarska misja Tadeusza S. Grabowskiego, wysłannika odradzającej się Polski i dwujęzyczne wydanie Ankiety bułgarskiej w sprawie polskiej 1915—1916* przybliżyła inicjatywę Magdy Karabełowej opublikowania w 2011 r. przekładu bułgarskiego książki autorstwa Grabowskiego, w której poddano ankiecie 32 wybitnych bułgarskich polityków, mężów stanu, profesorów uniwersyteckich, pisarzy, poetów, dziennikarzy. Wspomniane książki: *Ankieta bułgarska w sprawie polskiej (1915—1916)* Tadeusza Grabowskiego oraz *Tadeusz Grabowski — wysłannik odradzającej się Polski* opublikowano w 90. rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych między Bułgarią a Polską. W swym opracowaniu M. Karabełowa charakteryzuje nie tylko dyplomatyczną misję T. Grabowskiego, ale również wkład dyplomaty w rozwój wzajemnych kontaktów polsko-bułgarskich.

Zgodnie z tradycją bułgarskiej slawistyki uniwersyteckiej, której przewodzi Uniwersytet Sofijski, formującej się stopniowo także na Uniwersytetach w Płowdiwie, Wielkim Tyrnowie, Błagoewgradzie, reprezentowanej również przez

lektorat języka polskiego w Szumenie, filologia polska jest kierunkiem dającym podwójne kwalifikacje, absolwenci otrzymują bowiem dyplom magistra filologii słowiańskiej (polskiej) i bułgarskiej.

Kamen Rikew w artykule pt. *Sofijska polonistyka i współczesne bułgarskie polonofilstwo* prezentuje bogatą tradycję i współczesne oblicze polonistyki na Uniwersytecie Sofijskim. Początki sofijskiej polonistyki sięgają schyłku lat osiemdziesiątych XIX w. Niekwestionowane zasługi dla promowania polskiej literatury i dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju profesjonalnej polonistyki w Sofii miał prof. Bojan Penew. Polonistyka uniwersytecka powstała w 1938 r., kiedy to język polski został wprowadzony jako obowiązkowy dla studentów sławistyki. Sofijska polonistyka uznawana jest za kierunek prestiżowy, dający kwalifikacje ogólnosłowiańskie (w tym bułgarystyczne) oraz z zakresu polskiego języka, literatury i kultury. Jako lektorów języka polskiego Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyzszego delegowało między innymi: Teresę Dąbek-Wirgową, Jerzego Majchrowskiego, Wojciecha Gałązkę i Annę Szwed. Polonistyka sofijska ma bogate doświadczenie i ogromny dorobek naukowy. Znane i cenione są prace profesorów: Kujo Kujewa, Petyra Dinekowa, Lubomira Andrejczina, Iwana Lekowa, Iwanki Gugulanowej, Iskry Likomanowej, Bojana Biołczewa, Panajota Karangiozowa, Kaliny Bachnewej, Wandy Smochowskiej-Petrowej i Magdy Karabelowej.

W 2013 r. obchodzono 20. rocznicę utworzenia filologii słowiańskiej o specjalności polonistycznej na Uniwersytecie św. św. Cyryla i Metodego w Wielkim Tyrnowie. W artykule *Polonistyka na Uniwersytecie Wielkotyrnowskim* Cenka Iwanowa oraz Margreta Grigorowa prezentują dokonania polonistów z Wielkiego Tyrnowa w ostatnich dwóch dekadach. W 2001 r. powołano Centrum Polonijne — ośrodek biblioteczno-informacyjny i kulturalny, który stanowi łącznik kulturowy z polskimi instytucjami oraz bazę akademicką w nauczaniu filologii słowiańskiej z językiem polskim. Katedra Sławistyki na Uniwersytecie św. św. Cyryla i Metodego w Wielkim Tyrnowie istnieje od 1995 r.; jej pierwszym kierownikiem był prof. Nikołaj Daskałow, którego badania naukowe stanowią ważny wkład w zbliżenie kultury polskiej i bułgarskiej. Z tyrnowską polonistyką związani byli liczni profesorowie i wykładowcy, jak: Iskra Likomanowa, Wiara Małdziewa, Cenka Iwanowa. Uniwersytet Wielkotyrnowski utrzymuje ściśle kontakty z Uniwersyteciem Jagiellońskim, ich kadry dydaktyczna i studencka tworzą zwartą społeczność wielkotyrnowskich bułgarystów i polonistów.

Mniej więcej w tym samym czasie co na Uniwersytecie Wielkotyrnowskim utworzono polonistykę na Uniwersytecie im. Paisija Chilendarskiego w Płowdiwie. Iliana Nowak w artykule *Historia polonistyki w Płowdiwie* przedstawia początki filologii polskiej, która jest w ofercie dydaktycznej uczelni od 1991 r. Katedra Filologii Słowiańskiej została założona w 2000 r.; jej dobry poziom nauczania w tym czasie zapewniali wykładowcy z Uniwersytetu Sofijskiego (Swetomira Iwanczewa, Janka Baczwarowa, Weliczka Todorowa, Iwan Pawłow,

Ełka Konstantinowa, Wiara Małdziewa). I. Nowak podkreśla, że w 2010 r. obchody dwudziestolecia polonistyki w Płowdiwie uświetniło Kolokwium Polsko-Bułgarskie. Stanowiło ono jedenaste z kolei forum slawistyczne, będące efektem długotrwałych i owocnych kontaktów między Uniwersytetem Płowdiwskim a Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Z kolei Raczko Czawdarow z Uniwersytetu im. Konstantyna Presławskiego w Szumenie, autor artykułu *Pozycja języka polskiego i kultury polskiej w Szumenie*, podkreśla, że chociaż uczelnia ta nigdy nie miała samodzielnego kierunku filologia polska, studenci filologii bułgarskiej odbywają obowiązkowy kurs języka polskiego, a także mogą uczęszczać fakultatywnie w zajęciach z historii i kultury polskiej. Lektorzy języka polskiego pracujący w Szumenie pochodzą z różnych polskich uniwersytetów — Krakowa, Warszawy, Łodzi, Lublina, Wrocławia. Oprócz działalności dydaktycznej, organizują wiele imprez dla miłośników kultury polskiej, jak: wystawy sztuki, koncerty czy projekcje filmów polskich. Jan Herold, Krasimira Kolewa, Desisława-Dewora Atanasowa z Uniwersytetu w Szumenie w artykule *Szumen a pierwsza polska książka o Bułgarii* prezentują mało znany fakt istnienia książki Teodora Tomasza Jeża pt. *Zarnica: powieść bułgarska współczesna*, wydanej w 1874 r. Pozycja ta zasługuje na badania historyczne, obrazuje bowiem stan stosunków panujących pod rządami tureckimi w Bułgarii z perspektywy cudzoziemca, wnikliwego obserwatora.

Po przełomowym 1989 r. ważnym czasopiśmie artystyczno-literackim, w dużym stopniu kształtującym życie kulturalne w Bułgarii, jest „Literaturen westnik”. Poszczególne numery tego pisma przygotowują różni redaktorzy prowadzący, wybierani spośród członków kolegium redakcyjnego. Numery redagowane przez Malinę Tomową (poetka, wydawca) podejmują nie tylko aktualne tendencje zachodnioeuropejskie, lecz także omawiają wydarzenia kulturalne z Europy Wschodniej i Bałkanów. W czasopiśmie wielokrotnie publikowano teksty poświęcone najnowszym kierunkom w literaturze i kulturze polskiej. I tak w artykule pt. *Polskie numery „Literaturen westnik” — podstawowe medium w recepcji literatury polskiej* Amelia Liczewa prezentuje wkład czasopisma w popularyzację polskiej spuścizny literackiej w Bułgarii. Wybrane egzemplarze czasopisma z inicjatywy redaktora naczelnego w całości zostały poświęcone najnowszym tendencjom w literaturze i kulturze polskiej (Miłoszowi, Szymborskiej, Herbertowi). Na łamach czasopisma „Literaturen westnik” publikowane są liczne artykuły dotyczące twórczości: Zbigniewa Herberta, Czesława Miłozsa, Ryszarda Kapuścińskiego, Olgi Tokarczuk, Ryszarda Krynickiego, Ewy Lipskiej, Wisławy Szymborskiej, Andrzeja Stasiuka, Magdaleny Tulli czy Michała P. Markowskiego.

Wyjątkowa popularność literatury polskiej w Bułgarii to rezultat licznych przekładów o wysokich walorach na język bułgarski, lecz także wysiłek bułgarskich literaturoznawców, których skrupulatne badania umożliwiają bułgarskiemu odbiorcy odpowiednią recepcję literatury polskiej. W części czasopisma

zatytułowanej *Magiczne lustra literatury. Bułgarska recepcja i interpretacja literatury polskiej* wybrane prace analityczno-interpretacyjne prezentują poloniści bułgarscy, ujawniając zarazem swe zainteresowania badawcze. Uniwersytet im. św. Klimenta Ochrydzkiego w Sofii reprezentują profesorowie: Kalina Bachnewa, Bojan Biołczew, Panajot Karangiozow, a Uniwersytet im. św. św. Cyryla i Metodego w Wielkim Tyrnowie — profesorowie Nikołaj Daskałow i Margreta Grigorowa. Jednak obok tekstów doświadczonych i znanych badaczy w omawianym numerze „Postscriptum Polonistycznego” znalazły się również artykuły autorstwa młodszej kadry naukowców — Dimitriny Hamze oraz Iwana Rajczewa z Uniwersytetu im. Paisija Chilendarskiego w Płowdiwie oraz Pawła Petrowa z Uniwersytetu w Wielkim Tyrnowie. Czytelnik odnajduje tu tłumaczenia na język polski fragmentów dwóch rozpraw: Bojana Biołczewa z 2003 r. *Stanisław Wyspiański. Encyklopedysta neoromantyzmu* i Nikołaja Daskałowa z 2001 r. *Tematy historii i rewanż ducha (Polska oś epopei „Quo Vadis”, „Faraon” — „Popioły)*. B. Biołczew przedstawia rozdział zatytułowany *Stanisław Wyspiański i dawna polska historia*, który stanowi szczegółową analizę dwóch tekstów dramaturgicznych Wyspiańskiego — *Bolesława Śmiałego* oraz *Skalki*, natomiast N. Daskałow prezentuje rozdział dotyczący rezultatów badań nad poziomem recepcji powieści *Quo Vadis*, wydawanej w Bułgarii aż 12 razy w masowych nakładach. Panajot Karangiozow w artykule pt. *Degradacja prometeizmu na podstawie literatury starogreckiej i polskiej* udowadnia na podstawie interpretacji tekstów literackich Jana Kochanowskiego, Adama Mickiewicza, Jana Kasprowicza i Sławomira Mrożka, że utrwalony w tradycji artystycznej mit o Prometeuszu ewoluuje z upływem wieków w kierunku degradacji. Kalina Bachnewa (*Najnowsze bułgarskie przekłady Czesława Miłosza*), biorąc pod uwagę walory przekładu tomu poetyckiego *To* autorstwa Sylwii Borisowej oraz Kamena Rikewa, akcentuje jego znaczenie dla historii recepcji twórczości Czesława Miłosza w Bułgarii. Tłumaczenie bułgarskie tomiku *Rodzinna Europa* pióra Margrety Grigorowej i Miry Kostowej staje się przyczynkiem do rozważań i dyskusji na temat podstawowych kategorii stanowiących trzon tomu polskiego poety, wśród których znaczące miejsce ma pojęcie „Europejczyk”. Margreta Grigorowa (*Długi rok Miłosza w Bułgarii i Rodzinna Europa. Przekład tytułu Rodzinna Europa jako motyw analizy literackiej*) prezentuje liczne wydarzenia kulturalne związane z obchodami roku jubileuszowego Czesława Miłosza w Bułgarii. Ukazanie się tłumaczenia *Rodzinnej Europy* jest pretekstem do analizy i interpretacji pojęcia „Europa”, będącego centralną i wielowymiarową kategorią w znanym tomie polskiego noblisty. Młodszy poloniści zaś prezentują swe zainteresowania badawcze: Paweł Petrow — *Schultz post mortem. W świetle nieobecności*, Dimitrina Hamze — *Witold Gombrowicz w kalejdoskopie recepcji*, Iwan Rajczew — *Wojownicy polscy w pierwszej wyprawie krzyżowej. Rozważania na podstawie powieści „Krzyżowcy” Zofii Kossak*. Część tę zamyka recenzja powieści *Fiasko* Stanisława Lema autorstwa Liny Wasilewej (*Książka z biblioteki XXI wieku*).

W części trzeciej czasopisma „Postscriptum Polonistyczne”, zatytułowanej *Interkulturowy dialog polsko-bułgarski i bułgarsko-polski. Przekład jako spotkanie dwóch kultur*, zgromadzono teksty dotyczące badań nad przekładem w perspektywie dialogu międzykulturowego między Polską a Bułgarią. Prawda Spasowa, tłumaczka literatury polskiej, pracująca w Instytucie Badań Społeczeństwa i Wiedzy przy Bułgarskiej Akademii Nauk, w swym tekście-refleksji zatytułowanym *Wpływ literatury polskiej na świadomość społeczeństwa bułgarskiego (nadzieje tłumacza)* stawia tezę o możliwości uznania przekładów i promocji literatury polskiej w Bułgarii za źródło kreowania zasadniczych wartości moralnych, a także otwartości i dialogu w społeczeństwie bułgarskim w obliczu przemian społecznych minionego porządku politycznego i rozpowszechnionej postawy zwanej *homo sovieticus*. Kamen Rikew z Uniwersytetu Sofijskiego przedstawia artykuł zatytułowany *Fraszka w bułgarskim literaturoznawstwie i literaturze pięknej elementem współczesnego dialogu międzykulturowego*, w którym zostaje opisany szczególnie przypadek historycznej recepcji gatunku fraszki i tym samym urzeczywistnionego dialogu między kulturami polską a bułgarską. Szczególnego typu „rozmowa” przejawia się w „eksporcie”, do bułgarskiego kontekstu literatury, staropolskiej formy poetyckiej — fraszki i jej funkcjonowania we współczesnym kontekście literackim. Marinela Dimitrowa z Uniwersytetu w Wielkim Tyrnowie przedstawia wynik swoich badań nad przekładem oraz współczesną recepcją w Bułgarii powieści *Chłopi* Władysława Reymonta. Adriana Kowaczewa, polonistka pochodzenia bułgarskiego związana z Uniwersytetem im. A. Mickiewicza w Poznaniu, bada związki kulturowe bułgarsko-polskie w aspekcie *Koncepcji przekładu artystycznego Dory Gabe i jej odzwierciedlenia w korespondencji z Anną Kamieńską*. Weronika Szwedek prezentuje obraz Wisławy Szymborskiej we wspomnieniach bułgarskiej pisarki, polityka i tłumaczki wierszy polskiej noblistki — Błagi Dimitrowej.

W ostatniej części „Postscriptum Polonistycznego” omówiono sposoby nauczania języka polskiego, kwestie problemowe związane z procesem jego przyswajania i wnioski lektorów polskich oraz wykładowców, wynikające z ich doświadczenia pedagogicznego na Uniwersytetach w Sofii oraz Wielkim Tyrnowie. Anna Szwed w tekście pt. *Mały teatrzyk wielkiego przełomu wieków* wspomina ciekawą inicjatywę polskich lektorów przebywających na Uniwersytecie Sofijskim, którzy w ramach kursu języka polskiego zorganizowali amatorski teatr. Studenci poloniści tym samym zyskali możliwość niekonwencjonalnej i kreatywnej praktyki języka obcego. Proces inscenizacji dzieł literackich okazał się nie tylko szansą nabywania umiejętności teatralnych, ale przede wszystkim stanowił formę badań literackich i ćwiczeń przekładowych. Diliana Denczewa z Uniwersytetu Klimenta Ochrydzkiego w Sofii (obecnie lektor języka bułgarskiego na Uniwersytecie Łódzkim) w artykule *Olej, kapusta, kalosze. Inteligencja i głupota w polskich i bułgarskich związkach frazeologicznych* omawia konceptualizację kategorii inteligencji i głupoty oraz wybrane aspekty porównawcze związków

frazeologicznych opartych na wspomnianych pojęciach w językach polskim i bułgarskim. Steliana Dankowa (*Nauczanie języka polskiego na Uniwersytecie w Wielkim Tyrnowie*) przedstawia w ogólnym zarysie nauczanie języka polskiego jako obcego na Uniwersytecie w Wielkim Tyrnowie, uwypuklając i analizując napotymane przez studentów trudności, podkreślając jednocześnie zasadnicze różnice między językiem polskim a bułgarskim. Wirginia Mirosławska (*Trudne miejsca w nauczaniu wymowy polskiej w środowisku bułgarskojęzycznym*) prezentuje trudności w nauczaniu wymowy polskiej w środowisku bułgarskojęzycznym oraz wskazuje najczęściej popełniane przez studentów polonistów z Uniwersytetu w Wielkim Tyrnowie błędy podczas nauki języka polskiego. Stanka Bonowa Dojczynowa (*Błędy w użyciu przyimków polskich*) szczegółowo charakteryzuje błędy w użyciu przyimków polskich.

Na łamach wspomnianego czasopisma ukazał się także nekrolog *Im memoriam* autorstwa Kaliny Bachnewej i Jolanty Tambor, przypominający postać i dokonania naukowe zmarłej przedwcześnie językoznawczyni prof. Iskry Likomanowej, wykładowczyni Uniwersytetu św. Klimenta Ochrydzkiego w Sofii i Uniwersytetu La Sapienza w Rzymie.

Numer „Postscriptum Polonistycznego” poświęcony polonistyce w Bułgarii to ważny krok w dialogu polsko-bułgarskim i bułgarsko-polskim, mający na celu pełniejsze rozeznanie natury, dokonań, dorobku i celów polonistyki zagranicznej. Ważne jest spojrzenie z dzisiejszej perspektywy na stan polonistyki bułgarskiej, przede wszystkim zaś umożliwienie wypowiedzenia się na ten temat polonistom, których głos w Polsce nieczęsto jest słyszany. Z opracowania wyłania się bogaty i wszechstronny opis polonistyki bułgarskiej, jej tradycji historycznej, natury, celów, podejmowanych zagadnień badawczych i metodycznych, kształtu glottodydaktyki polonistycznej. Liczne ośrodki polonistyczne na bułgarskich uczelniach oraz instytucje polonistyczne odgrywają ogromną rolę w rozprzestrzenianiu, promocji, popularyzacji i recepcji kultury i literatury polskiej w Bułgarii.

Dorota Golek-Sepetliewa